

UUDENKAUPUNGIN VÄHÄLUODON RANTA-ASEMAKAAVAN LUONTOSelvitys

FM (biologi) Turkka Korvenpää
27.11.2025

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS	4
3.1 Menetelmät	4
3.2 Luontotyyppikuviot.....	5
4. PESIMÄLINNUSTO	9
4.1 Menetelmät	9
4.2 Tulokset ja johtopäätökset.....	11
5. MUU LAJISTO.....	11
6. SUOSITUSTEN YHTEENVETO	12
7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	12

Kannen kuva: Peltoa selvitysalueella.

Pohjakartat ja ilmakehät: © Maanmittauslaitos 11/2025

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontoselvityksen Uudenkaupungin Vähäluodossa sijaitsevalta Vähäluodon ranta-asemakaava-alueelta (kartta 1).

- luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoitus
- pesimälinnustokartoitus
- liito-oravakartoitus
- viitasammakkokartoitus
- muiden uhanalaisten, silmälläpidettävien ja EU:n direktiivilajien esiintymien selvitys

Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin aineistopyyntö alueelta ja sen lähiympäristöstä ennestään tunnetuista lajiesiintymistä (Suomen Lajitietokeskus 2025). Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja siihen liittyvät maastotyöt tehtiin huhti-elokuussa 2025.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue (pinta-ala noin 2,6 ha) sijaitsee Uudenkaupungin Vähäluodossa noin 3,5 km Uudenkaupungin keskustasta luoteeseen. Selvitysalueella on peltoa sekä hieman metsää ja yksi omakotitalo pihoineen. Merenranta on ruopattu, ja rannalle on rakennettu uusi laituri.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Alueen luontotyyppikartoitus perustuu 27.5.2025, 27.6.2025 ja 26.8.2025 suoritettuihin maastokäynteihin. Selvitysalueen maa-alue jaettiin 7 luontotyyppikuvioon, jotka rajattiin kartalle GPS-laitetta ja ilmakuvia apuna käyttäen. Kustakin kuviosta laadittiin sanallinen kuvaus sekä määritettiin, onko kyseessä jokin alla luetelluista arvokkaista luontotyypeistä:

- luonnonsuojelulain suojaama luontotyyppi
- vesilain suojaama luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- Metso-kriteerit luokassa I täyttävä kohde
- uhanalaisen luontotyypin edustava esiintymä
- muu luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Kuviokuvaukset sisältävät tietoa mm. elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/, Kontula & Raunio 2018a ja b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa merkittävää on uhanalaisuusluokan lisäksi luontotyypin ekologinen laatu. Esimerkiksi tavanomaisena talousmetsänä käsitelty voimakkaasti harvennushakattu, lahoppuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on ekologiselta laadultaan heikko, sillä luontotyypin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Sen sijaan ekologiselta laadultaan erinomaiset ja hyvät

kohteet ovat jo tällä hetkellä luontoarvoiltaan merkittäviä. Laadultaan kohtalaiset ja heikot kohteetkin kehittyvät toki aikaa myöten arvokkaammiksi, jos ne jätetään luonnontilaan (tai mm. perinnebiotooppien kohdalla ovat asianmukaisesti hoidettuja). Luontaisesti harvinaisten luontotyyppien (kuten lähteiden ja kalkkikallioiden) ja perinnebiotooppien kohdalla asian merkitys korostuu, ja ne voivat olla luontoarvoiltaan merkittäviä laadultaan heikkoinakin. Selvitysalueella ei esiinny tällaisia luontaisesti harvinaisia luontotyyppisiä tai perinnebiotooppeja.

Selvitysalueelta ei löytynyt yhtään arvokasta luontotyyppikohdetta.

3.2 Luontotyyppikuviot

Luontotyyppikuviot on merkitty karttoihin 2-3. Pihapiiri jätettiin kuvioimatta.

KUVIO 1 – PELTO

Heinäpelto.

Kuva 1. Harvaa järviruokokasvustoa ruoppausmassoilla.

KUVIO 2 – JÄRVIRUOKOKASVUSTO RUOPPAUSMASSOILLA

Ruoppausmassoille kasvanutta harvaa järviruokokasvustoa (kuva 1). Kuviolla on lisäksi mm. pelto-ohdaketta ja hietakastikkaa. Ruopatulla rannalla on uusi laituri, jonka takana on jokseenkin kasvitonta sorastettua aluetta.

KUVIO 3 – KUIVA KANGAS

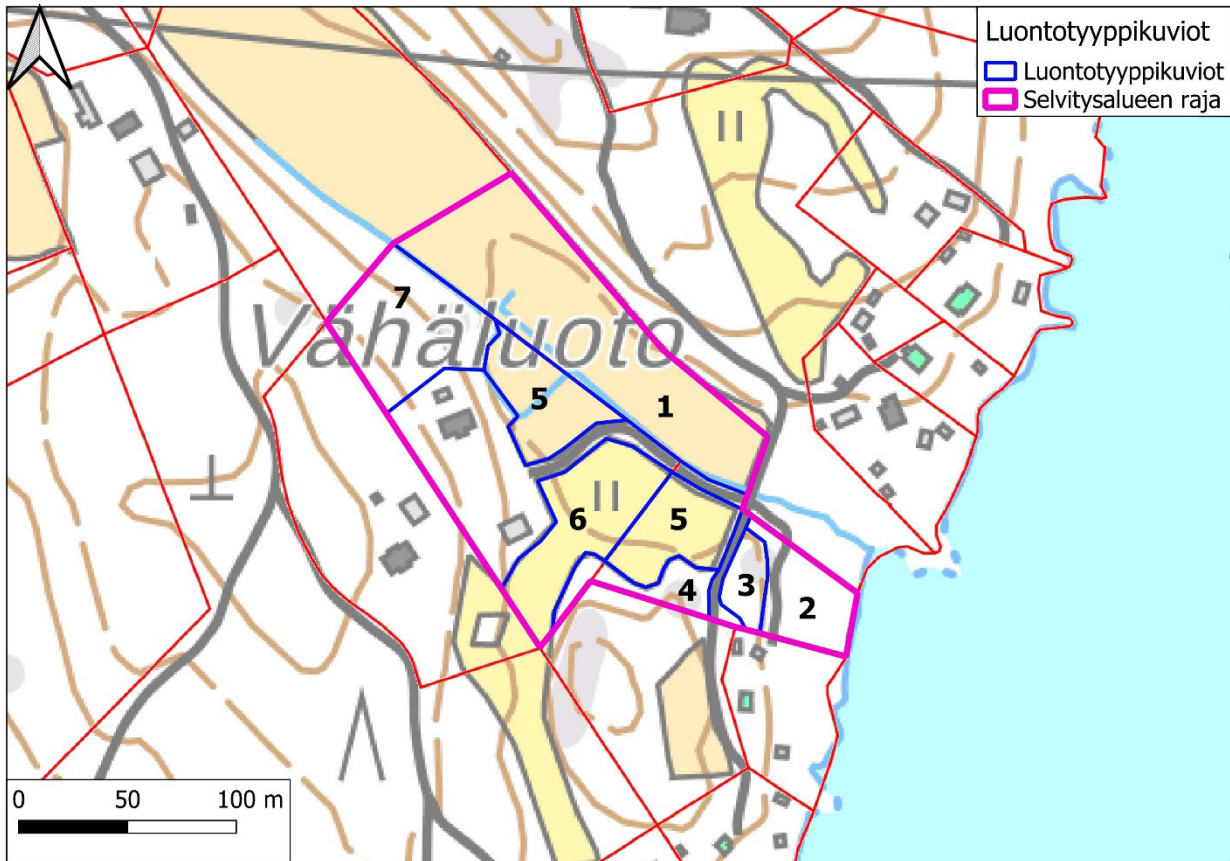
Lähes avohakattu kuiva kangas (kuva 2), jolla kasvaa muutamia vanhoja mäntyjä. Kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti metsälauhaa. Lisäksi tavataan mm. puolukkaa ja kalliokieloa. Kuvioon sisältyy pieni kallio. Tienreunassa on vanha kiviaita.

Kuva 2. Luontotyyppikuvio 3.

KUVIO 4 – KUIVAHKO KANGAS

Kallioinen kuivahko kangasmetsä, jossa kasvaa harvassa melko vanhoja mäntyjä. Mäntyjen lomassa esiintyy suhteellisen paljon katajaa. Kenttäkerroksessa tavataan mm. puolukkaa, mustikkaa ja metsälauhaa. Lahopuuta ei juuri ole. Varttunut kuivahko kangas on valtakunnallisesti vaarantunut ja alueellisesti erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvio on tavanomaista talousmetsää ja ekologiselta laadultaan melko heikko.

Kartat 2-3. Luontotyyppikuviot maastokartalla ja ilmakuvalla.

KUVIO 5 – KESANTOPELTO

Niittämätön heinäpelto, jolla kasvaa mm. nurmipuntarpäätä, pelto-ohdaketta ja vähän lyhyitä koivun- ja männyntaimia. Paikoin pellon reunojen koivut ovat jo ehtineet varttua nuoriksi puiksi.

KUVIO 6 – PELTOLAIDUN

Aidattu peltolaidun. Kuvion eteläpäässä (kuva 3) kasvaa hiukan nuoria puita (mäntyjä, koivuja ja pihlajia), mutta kuvion yleisilme on avoin. Rehevään kasvillisuuteen kuuluvat runsaiden isonokkosen, nurmipuntarpään ja koiranputken lisäksi mm. särmäkuisma, kurjenkello ja pelto-ohdake. Huomionarvoisia niittykasveja ei löytynyt, eikä kuviolla ole perinnebiotooppiarvoja.

Kuva 3. Aidattua rehevää laidunta luontotyyppikuviolla 6.

KUVIO 7 – KUIVAHKO KANGAS

Harvennettua melko vanhaa männikköä (kuva 4) kasvava kuivahko ja pellonreunan läheltä tuore kangas. Mäntyjen alla esiintyy suhteellisen runsaasti koivua alikasvoksena, ja puustoon kuuluu myös vähän kuusta. Pellon reunan tuntumassa sekapuina kasvaa nuorta

koivua ja raitaa. Pensaskerroksessa on varsinkin pellon lähellä hieman katajaa. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa tavataan esim. mustikkaa, puolukkaa, metsälauhaa ja variksenmarjaa. Varttunut kuivahko kangas on valtakunnallisesti vaarantunut ja alueellisesti erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvio on harvennettua, tasaikäistä ja niukkalahopuustoista talousmetsää ja ekologiselta laadultaan melko heikko.

Kuva 4. Harvennettua mäntymetsää luontotyyppikuviolla 7.

4. PESIMÄLINNUSTO

4.1 Menetelmät

Pesimälinnustoa selvitettiin kahdella maastokäynnillä touko-kesäkuussa (taulukko 1). Sää oli molempina kartoitusaamuina linnustokartoitukselle suotuisa.

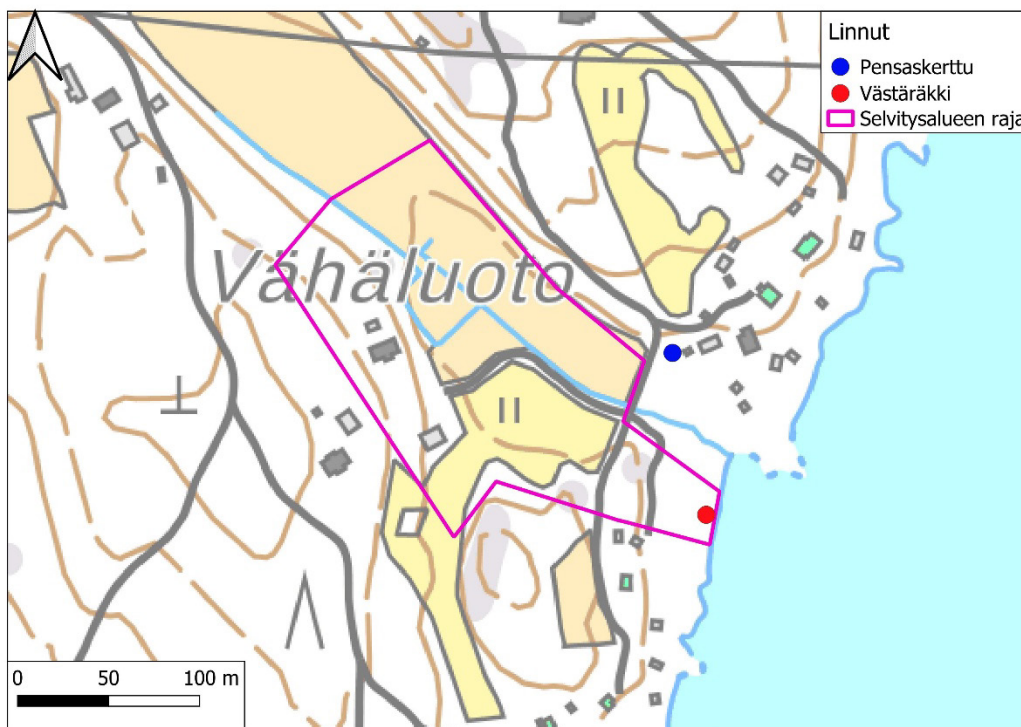
Kartoituksessa selvitysalue käveltiin niin tiheästi läpi, että ainakin kaikki laulavat lintuyskilöt voitiin kohtuullisella varmuudella havaita. Pihoilla ei liikuttu. Apuvälineinä käytettiin kiikaria, GPS-laitetta sekä etukäteen tulostettuja suurimittakaavaisia karttoja. Kaikki havaitut lintuyskilöt merkittiin tulostetuille paperikartoille ja samalla merkittiin muistiin tieto lajista,

sukupuolesta (jos mahdollista määrittää kiikarilla), yksilömäärästä ja käyttäytymisestä (laulava koiras, poikasille ruokaa kuljettava emo, varoittava lintu, pari ym.). Selvästi yli lentävät linnut jätettiin huomioimatta, mutta alle 50 metrin päässä selvitysalueen rajan ulkopuolella paikallisina havaitut yksilöt merkittiin muistiin, sillä niiden reviiri sijoittuu suurella todennäköisyydellä osittain selvitysalueelle.

Taulukko 1. Lintulaskentapäivät, laskenta-ajat ja säätila.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
27.5.2025	10.35-11.10	Lämpötila +12 °C, tuuli 7 m/s, pilvisyys 0/8
27.6.2025	4.50-5.25	Lämpötila +11 °C, tuuli 4 m/s, pilvisyys 1/8

Tehdyt lintuhavainnot vietiin paperikartoilta paikkatieto-ohjelmistoon erotellen eri laskentakertojen havainnot toisistaan. Reviiriksi tulkittiin kaikki havainnot laulavista koiraista, pesistä, ruokaa kuljettavista emoista, varoittavista linnuista sekä muista paikallisina sopivassa pesimäympäristössä havaituista linnuista. Jo yhdellä laskentakerralla saatu havainto tulkittiin reviiriksi. Lähellä toisistaan tehtyjen eri laskentakertojen havaintojen tulkittiin tarkoittavan samaa reviiriä. Samaksi reviiriksi tulkittujen havaintojen välinen maksimietäisyys vaihteli hieman lajeittain, mutta nyrkkisääntönä voidaan pitää noin paria sataa metriä, jota kauempana toisistaan eri laskentapäivinä tehdyt havainnot tulkittiin eri reviireiksi. Käytännössä tulkinta oli pääosin yksiselitteistä.

Kartta 4. Huomionarvoiset linnut.

4.2 Tulokset ja johtopäätökset

Selvitysalueella ja sen välittömässä lähiympäristössä tulkittiin pesivän kaikkiaan 13 lintulajia. Nämä lajit ovat harmaasieppo, keltasirkku, kirjositieppo, lehtokerttu, mustarastas, pajulintu, peippo, pensaskerttu (silmälläpidettävä), punarinta, sinitiainen, talitiainen, tilitatti ja västäräkki (silmälläpidettävä).

Pesimälinnusto on tavanomaista. Silmälläpidettävä västäräkki havaittiin merenrannalla (kartta 4) ja silmälläpidettävällä pensaskertulla oli reviiri selvitysalueen itäreunalla.

Pesimälinnustoon perustuvia maankäyttösuosituksia ei ole tarpeen esittää.

5. MUU LAJISTO

Suomen Lajitietokeskuksen aineistoihin ei ole selvitysalueelta tai sen lähiympäristöstä tallennettu havaintoja uhanalaisista tai silmälläpidettävistä lajeista, EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteeseen sisältyvistä lajeista, EU:n lintudirektiivin I-liitteeseen sisältyvistä lajeista tai muista huomionarvoisista lajeista (Suomen Lajitietokeskus 2025).

Merenranta vaikutti ilmakuvatulkinnan perusteella mahdolliselta viitasammakon kutupaikalta, joten rannalle tehtiin maastokäynti 23.4.2025 klo 23.15-23.30 (ilman lämpötila +2 °C, tuuli 4 m/s, pilvisyys 0/8). Viitasammakoita ei kuultu ja selvitysalueeseen sisältyvän rannan ja myös sen pohjoispuolisen rantaosuuden todettiin olevan viitasammakolle aivan liian ruopattu ja suojaton. Siten toista viitasammakkoa koskevaa maastokäyntiä ei enää tehty.

Liito-oravan papanoita etsittiin kookkaimpien kuusten ja koivujen alta 27.5.2025. Niitä tai muitakaan merkkejä lajista ei havaittu, eikä alueella kasva liito-oravalle varsinaisesti sopivaa metsää.

Varsinaista kattavaa lepakkokartoitusta ei katsottu tarpeelliseksi, mutta ranta-alueella käytiin kuitenkin pikaisesti havainnoimassa lepakoita 25.7.2025 klo 1.19-1.26 (lämpötila +18 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 2/8). Yhtään lepakkoa ei havaittu. Kaavassa ei suunnitella sellaisia muutoksia nykyiseen maankäyttöön, että niillä voisi olla olennaista merkitystä lepakoiden kannalta.

6. SUOSITUSTEN YHTEENVETO

Selvitysalueelta ei löytynyt sellaisia luontoarvoja, joilla olisi vaikutusta maankäyttöön.

7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Rytteri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.
- Suomen Lajitietokeskus 2025. Aineistopyyntö 27.11.2025 (ei havaintoja).
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021. Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>